

Závěrečná zpráva k projektu

Vybudování zázemí pro ekologickou výchovu při ZŠ Šeberov, 1. etapa, vybudování živé zahrady a zelené učebny.

Číslo smlouvy S-MHMP-1584259/13/MZO/Sai

Čj.: ZSEB/129-5/2014/STR

Realizátor projektu a vyhotovitel zprávy
Základní škola, Praha 4, V Ladech 6, 149 00

Adresát zprávy a zástupce donátora projektu
Odbor městské zeleně a odpadového hospodářství Magistrátu hl. m. Prahy

Realizace:

Realizováno s finančním příspěvím:

Hlavní město Praha
Městská část Praha – Šeberov
Základní škola v Ladech 6
Dárci z řad rodičů a přátel školy

Garant projektu

Mgr. Jaroslav Střeštík

Spolupráce

Český svaz ochránců přírody

Realizační tým

Mgr. Jaroslav Střeštík, Eva Pálková, Ing. Radek Borovička, Eliška Surmová,
Marie Šmidrová, Ing. Milan Maršálek, Ing. Jiří Rom

Průběh projektu:

prosinec 2013 - Žádost o poskytnutí grantu hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí, potřebná částka vyčíslena na 250.000,- Kč.

24. 4. 2014 - Zastupitelstvo hl. m. Prahy vydalo usnesení č. 38/16, kterým souhlasí s projektem „Vybudování zázemí pro ekologickou výchovu při ZŠ Šeberov, 1. etapa, vybudování živé zahrady a zelené učebny“ (poř. č. 171) a přiděluje na jeho realizaci grant ve výši 77.000,- Kč.

25. 5. 2014 - rozdělení projektu na etapy, stanovení 1. etapy, úprava rozpočtu po přidělení dotace v nižší výši.

Květen 2014 – květen 2015 – přípravné práce + realizace výsadby a úprav (pracovníci školy, finance z darů), pořízení lavic pro venkovní učebnu (z dotace MČ Šeberov), likvidace následků vyvrácení smrku (březen 2015) + nátěr oplocení (v režii školy), výroba ptačího krmítka a hmyzího hotelu, výsadba ovocných stromů a keřů (z darů).

9. 2. 2015 – podána průběžná zpráva o realizaci projektu.

17. 4. 2015 – podepsána smlouva se zhotovitelem informačních tabulí.

Květen 2015 - Zakoupen materiál na výrobu stojek, zahájena výroba.

Jaro 2015 - Tvorba informačních tabulí: podrobnější rozbor témat jednotlivých zastavení ve spolupráci s tvůrci textů - příprava textů naučné stezky + výběr obrazových materiálů, návrh vzhledu cedulí.

Květen - červenec 2015 - Finalizace textů a kompletace obrazového doprovodu.

Srpen 2015 - Kompletace a grafické zpracování informačních tabulí, finální výroba a instalace panelů naučné zahrady, informování MČ a veřejnosti o chystaném otevření naučné zahrady.

1. 9. 2015 - Slavnostní otevření naučné zahrady za přítomnosti zástupců MHMP a MČ Šeberov.

Říjen 2015 - Vyúčtování projektu a závěrečná zpráva.

Řešení:

- **naučná zahrada zahrnuje třináct informačních panelů**, dřevěných s fólií s textem,
- **rozcestník**, vytvořený z rozvětveného kmene s dřevěnými šipkami, ukazujícími na prvky zahrady, na okolní přírodní i obecní zajímavosti, i na vzdálenější cíle (centrum Prahy).
- dále je součástí zahrady **venkovní učebna**, sestávající z 5 dřevěných laviček a školní tabule, která je připevněna na oplocení zahrady,
- **trvalkový záhon**, kde jsou vysazeny tradičně pěstované rostliny (tzv. Babiččina zahrádka),
- **cvičný záhonek**, kde žáci v rámci hodin pracovního vyučování pěstují květiny nebo zeleninu
- nově vysazené **ovocné stromy a keře, kompostér, ptačí krmítko a budky a hmyzí hotel**, všechny rostliny na zahradě jsou opatřeny cedulkami s názvy těchto rostlin.
- naučná zahrada vznikala průběžně v průběhu dvou let, kromě realizačního týmu se na ní podíleli také žáci, zaměstnanci školy a rodiče.
- **kompostér**, jsme ponechali původní, plastový, protože po obdržení dotace ve snížené výši jsme neměli dostatek finančních prostředků na realizaci kompostéru dřevěného, tedy z přírodního materiálu.

Spolupráce subjektů

- z prostředků dotace MHMP bylo pořízeno 11 informačních tabulí (č. 1 – 11) a rozcestník
- z prostředků MČ Šeberov byly pořízeny lavice pro venkovní učebnu
- z darů byly pořízeny další 2 informační tabule (č. 12 a 13), ovocné stromy a keře, rostliny, materiál na **krmítko a hmyzí hotel**
- z prostředků školy byla pořízena zemina, informační cedulky ke všem rostlinám, nátěr oplocení a laviček, cvičný záhonek

Realizace

Celá realizace naučné zahrady trvala dva roky, zahrada vznikala v úzké spolupráci zaměstnanců školy, žáků, rodičů a přátel školy, MČ, MHMP a realizačního týmu.

Žáci v hodinách informatiky vytvářeli **návrhy naučné zahrady**.

Trvalkový záhon „Babiččina zahrádka“ vznikl ve spolupráci rodičů, kteří darovali rostliny, a dobrovolníků z řad rodičů, zaměstnanců školy a žáků, kteří záhon vytvořili a dále se o něj starali.

Ptačí budky byly realizovány ve spolupráci se společností ORNITA, která dodala materiál, žáků, kteří v hodinách pracovního vyučování budky sesadili, a zaměstnanců školy, kteří je zavěsili na okolní stromy.

Materiál na **krmítko a hmyzí hotel** darovali a nařezali rodiče žáků, žáci je pak v hodinách pracovního vyučování sesadili, natřeli, na naplnění hmyzího hotelu nasbírali materiál a hotel naplnili. Do krmítka žáci v zimním období sypali semena a zavěšovali lojové koule.

Zaměstnanci školy vytvořili **cvičný záhonek**, opravili a natřeli oplocení a lavičky, natřeli lavičky u ohniště, sázeli rostliny a dále o ně pečovali, vytvořili zakrytí nevzhledného zákoutí pod borovicí u vstupu do školy břidlicovými kameny (místní materiál) a zasadili mezi ně rostliny, vyrobili cedulky ke všem rostlinám a osadili je, starají se o truhlíky s muškáty v oknech přízemí školy.

Informační panely vznikaly ve spolupráci Ing. Radka Borovičky s mnoha dalšími lidmi, kteří se podíleli na přípravě podkladů pro textovou a obrazovou část, vyhledávali a poskytovali informace.

Propagace projektu

O projektu Naučná zahrada byla informována veřejnost ihned od počátku, od chvíle, kdy byla podána žádost o dotaci. Informace byly zveřejňovány na webových stránkách školy, ve vývěsce školy, na vývěskách obce, v obecním Zpravodaji, který vychází 1x za dva měsíce, a ve školním zpravodaji, který škola vydává cca dvakrát ročně. Díky dobré informovanosti rodičů a přátel školy byly získány finanční dary a vytvořen trvalkový záhon (darované rostliny, dobrovolníci).

Od června 2015 byla stejnými způsoby veřejnost informována o chystaném slavnostním otevření naučné zahrady. Kopie některých článků a plakátků jsou uvedeny v příloze.

Slavnostní otevření naučné zahrady vyhlásil ředitel školy 1. září 2015 za přítomnosti starosty městské části Šeberov – Hrnčiče, pana Ing. Miroslava Dostála, pracovnice MHMP Ing. Veroniky Rysové z odboru péče o zeleň, rodičů i zástupců veřejnosti při příležitosti zahájení školního roku 2015/2016.

Obsah informačních tabulí:

Tabule 1 „Orientační mapa“ – Na tabuli je zobrazena letecká mapa Šeberova a Hrnčič, na okrajích jsou umístěny fotografie místních zajímavostí, spojené odkazovou čarou se svým skutečným umístěním.

Tabule 2 „Pamětihodnosti Šeberova a Hrnčič“ – Zde se mohou žáci i návštěvníci seznámit se zajímavými a významnými místy ve svém okolí a prohlédnout si jejich fotografie.

Tabule 3 „Historie Šeberova a Hrnčič“ – Stručně seznámí žáky i návštěvníky se vznikem obou obcí, původem názvů, důležitými událostmi. Součástí jsou části starých map a pohlednice z období první republiky.

Tabule 4 „Historie školy v Šeberově“ – Žáci a návštěvníci se dozví o vzniku a podobě školy před 110 ti lety, dočtou se o změnách, kterými prošla a uvidí dobové i nové fotografie.

Tabule 5 „Přírodní památka Hrnčičské louky“ – V blízkosti školy se nachází chráněné území Hrnčičské louky, proto žáky i návštěvníky seznamujeme s jejich krásou a významem a s tím, co na nich a kolem nich žije a roste.

Tabule 6 „Ekosystém rybníků“ – V okolí také máme spoustu rybníků, a tak na této tabuli máme informace o tom, co všechno můžeme v rybníku a kolem něj vidět, co tu roste a žije.

Tabule 7 „Živá zahrada“ – Tato tabule je věnovaná zahradě, rozdílům mezi dokonale upravenou zahradou s trávnikem a jehličnany, ale téměř bez života a „živou zahradou“, kde má svůj domov množství živočichů a rostlin a kde je dobře lidem i přírodě

Tabule 8 – „Péče o ptactvo ve městech“ – Tabule umístěná u krmítka seznamuje žáky i návštěvníky s tím, čím můžeme prospět ptačím obyvatelům v našem okolí.

Tabule 9 „Kompostování“ – Na tabuli umístěné vedle kompostéru se dozvídáme o důležitosti kompostování, o koloběhu živin a o tom, co do kompostu patří a co ne.

Tabule 10 „Péče o ovocné stromy“ – Je umístěna u nově vysazených jabloní (starých českých odrůd, – Bernské růžové a Matčino) a obsahuje informace, proč a jak se provádí řez ovocných stromů.

Tabule 11 „Zpracovávání a uchovávání ovoce“ – Ukazuje, jak lze zpracovat úrodu ovoce, abychom ji mohli využívat po delší dobu – sušení, zavařování, džemy, sirupy apod.

Tabule 12 „Hmyzí hotel“ – Rozhodli jsme se osadit trochu netypickou informační tabuli, obsahuje totiž nejen informace o hmyzím hotelu a fotografie několika druhů, které ho mohou obsadit, ale přímo na této tabuli je připevněn samotný hmyzí hotel (dílo žáků 5. třídy).

Tabule 13 „Vybudování naučné zahrady“ – Tato tabule seznamuje zájemce s průběhem realizace výukové zahrady, v bodech a fotografiích.

Přínos projektu a dopad řešení v místě realizace

Naučná zahrada je přednostně určena žákům školy a současně je přístupná i veřejnosti. Vyučující mohou prvky zahrady využívat v průběhu výuky a pracují s informacemi, které jsou obsahem informačních tabulí, žáci jsou také povzbuzováni, aby objevovali i sami. Texty tabulí jsou obsahem i rozsahem přizpůsobeny žákům prvního stupně základní školy a motivují žáky, aby se chtěli dozvědět víc o místě, kde žijí.

Některé části naučné zahrady již byly realizovány dříve, například ptačí budky, které žáci v hodinách pracovní výchovy vyráběli. Již druhým rokem spolupracujeme se společností Ornita, jejíž členové chodí na jaře kroužkovat ptačí mláďata, vylíhnutá v těchto budkách. Této akci přihlížejí žáci školy a dozívají se mnoho informací o ptácích, a také si mohou malá ptáčata zblízka prohlédnout. Do krmítka v zimních měsících žáci sypali slunečnicová semena a na krmítko věšeli lojové koule, takže se již zapojují do péče o ptáky.

Funguje využívání cvičného záhonku, setí, klíčení, pozorování, péče o rostliny. Žáci zde měli úrodu ředkviček, jahod, okrasných dýní. Nyní zde kvetou slunečnice.

Při vycházce se žáci formou hry seznamují s rostlinami z „Babiččiny zahrádky“.

Venkovní učebna je využívána v hodinách přírodovědy, vlastivědy a prvouky.

Kompostér již využíváme několik let na organický odpad ze školního pozemku.

Celá zahrada je nyní uceleným podnětným a esteticky hodnotným prostředím pro žáky i návštěvníky ZŠ Šeberov a je využívána k výuce a ekologické výchově, což splňuje původní záměr projektu.

Pro rozšíření možností využití naučné zahrady plánujeme ve II. etapě vypracování výukových materiálů s využitím textů z informačních tabulí, abychom mohli se žáky s těmito informacemi efektivněji pracovat.

Druhá etapa by měla zahrnovat vytvoření metodických listů pro učitele a pracovní listy pro žáky, zpracování obsahu tematických vycházek do okolí, pozorování změn v přírodě v jednotlivých ročních obdobích atd. To vše rozpracovat pro 1. - 5. ročník ZŠ s konkrétním obsahem využívajícím místních příkladů, jak v zahradě samotné, tak i na území celé městské části.

Proto bychom rádi požádali o další dotaci na tvorbu těchto výukových materiálů.

Realizací II. etapy nastane maximální zhodnocení stávajících investic a bude zajištěna dlouhodobá udržitelnost projektu.

Věříme, že se podaří tuto druhou etapu s podporou MHMP realizovat.

V Praze, dne 29. 10. 2015

Mgr. Jaroslav Střeštík

Přílohy:

- 1) Kopie části původního projektu – plánek pozemku (byl přílohou k žádosti o dotaci, po obdržení dotace v nižší výši byl projekt upraven, realizace byla rozdělena na etapy)
- 2) Grafické zpracování 11 naučných tabulí, pořízených z dotace MHMP
- 3) Grafické zpracování 2 naučných tabulí, pořízených z finančních darů školy
- 4) Výběr z fotografií
- 5) Kopie dokumentace, požadované MHMP
- 6) Výúčtování projektu
- 7) Propagace projektu – kopie článků apod.
- 8) 2 CD s fotodokumentací, zprávou a obsahem naučných tabulí